

Kadrina Vallavalitsuse andmekaitsetingimused

1. Andmekaitsetingimuste eesmärk

Andmekaitsetingimuste (edaspidi juhend) eesmärk on anda juhiseid, kuidas rakendada Kadrina Vallavalitsuse (edaspidi vallavalitsus) teenistujate ja ametnike (edaspidi teenistujad) poolt Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmäärust 2016/679 (edaspidi üldmäärus), kehtivat isikuandmete kaitse seadust (edaspidi IKS), avaliku teabe seadust (edaspidi AvTS), põhiseadust (§ 44). Juhendis mõistetakse andmesubjektina füüsilist isikut.

2. Juhendis on kirjeldatud:

Millised on isikuandmete töötlemise õiguslikud alused ja peamised mõisted; kes ja milliseid ülesandeid täidavad ning kuidas jaguneb vastutus; milline on protsess andmesubjekti teabepäringutele vastamisel; millised on isikuandmete töötlemise tingimused; mis on andmetöötlusregister, kuidas ja kellele teavitada andmekaitsealastest rikkumistest ning kes ja mida rikkumiste korral tegema peavad; kuidas reguleerida vastutava ja volitatud töötleja suhteid; millistes tingimustes peab kokku leppima, kui kellelegi antakse isikuandmeid töötlemiseks; millised õigused on andmesubjektil.

3. Õiguslikud alused

Isikuandmete töötlemisel peab vald juhinduma eelkõige: üldmäärusest, IKS-st, Kadrina valla andmekaitsetingimustest.

Üldmäärust tuleb rakendada IKS-i sätetest tulenevate erisustega.

4. Mõisted

1) Isikuandmed on kõik andmed füüsilise isiku kohta, mille alusel on isiku tuvastamine otseselt või kaudselt võimalik. Sõltumata sellest, kas tegemist on eriliigiliste või tavaliste isikuandmetega, tuleb andmeid töödelda ja kaitsta õigusaktides sätestatud piiranguid järgides. Näiteks perekonnaelu üksikasjad, lapsendamise andmed ja majanduslik seis on tavalised isikuandmed, kuid nende avalikustamine võib inimest palju rohkem kahjustada, kui ametühingu liikmelisuse andmete avalikustamine. Selleks, et isikuandmed oleksid avalikus sektoris kaitstud on AvTS § 35 lg 1 p 11–16 sätestatud juurdepääsupiirangud eriliigilistele ja tundlikele isikuandmetele.

2) Tavalised isikuandmed on nimi, isikukood, asukoht (mitte elukoht).

3) Tundlikud isikuandmed on sotsiaalmärgid, maksed pankades, digitaaltuvastusega andmekandjate paroolid, varaline seis (kui ei ole avalikus registris).

4) Isikuandmeteks ei loeta isikuandmeid mis on muudetud anonüümseks sellisel viisil, et üksikisikut ei ole võimalik tuvastada või ei ole enam võimalik tuvastada.

5) Eriliigilised isikuandmed on:

- andmed, millest ilmneb rassiline või etniline päritolu, näiteks rahvuse andmed on eriliigilised, aga kodakondsuse andmed on nn tavalised isikuandmed. Tähele tuleb panna, et üldmääruse preambula p 51 kohaselt ei peaks fotode töötlemist üldjuhul siiski eriliigiliste andmete töötlemisena käsitlema ja neid võib näiteks ajakirjanduslikul eesmärgil kasutada nagu seni;

- poliitilised vaated, näiteks teave, millisele erakonnale ja millisel põhjusel inimene hääle annab;

- usulised või filosoofilised veendumused, näiteks millisesse kogudusse inimene kuulub, aga ka usulised veendumused laiemalt;

- ametühingusse kuulumine;

- geneetilised andmed, näiteks geeniuuringute käigus kogutavad andmed, kohtuekspertiisi käigus kogutavad andmed, isaduse tuvastamise andmed, milleks töödeldakse inimeste DNA-andmeid;

- biomeetrilised andmed, mida kasutatakse isiku tuvastamiseks, näiteks kõikvõimalikud isiku füüsilised näitajad, mille põhjal on võimalik teda tuvastada, sh sõrmejalg, silmaiirise skaneering, kõrva kuju, foto isikut tõendavas dokumendis, mis vastab konkreetsetele parameetritele ja mille töötlemise eesmärk ongi võimaldada isiku tuvastamist jne;
  - terviseandmeid tõlgendatakse laialt ja siia hulka kuuluvad ka näiteks andmed puude kohta, sh puude fakt;
  - andmed seksuaalelu või seksuaalse sättumuse kohta.
- 6) Andmetöötlusregister on ülevaade, milles on kirjendatud vallas töödeldavate isikuandmete liigid, teabehaldus ja õiguslik alus.
- 7) Töötlemine on iga isikuandmetega tehtav toiming sõltumata sellest, kas seda tehakse paberil või arvutis. Näiteks on isikuandmete töötlemine päringu tegemine, andmete vaatamine, salvestamine, edastamine, printimine jne.
- 8) Vastutav töötleja on Kadrina Vallavalitsus, kes määrab kindlaks andmete töötlemise eesmärgid ja vahendid.
- 9) Volitatud töötlejad on teenistujad, kes töötlevad isikuandmeid vastutava töötleja nimel ja juhiste kohaselt. Volitatud töötlemine võib toimuda seaduse, määruse või lepingu alusel.
- 10) Vastuvõtja on isik, kellele andmeid avaldatakse, sh valla töötajad. Vastuvõtjaks ei ole avaliku sektori asutused, kes saavad isikuandmeid seoses konkreetse päringuga seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks ja avaliku sektori asutuse päringud registritesse või oma tööülesande täitmiseks. Sel juhul on päringu teinud asutus ise saadud andmete osas vastutav töötleja ja üldmääruse mõistes kolmas isik.
- 11) Kolmandad isikud on kõik juriidilised või füüsilised isikud, asutused, ametid ja organid, kes ei ole vastutavad töötlejad, volitatud töötlejad ja vastutava või volitatud töötleja töötajad. Kui kolmas isik saab enda valdusesse isikuandmeid, muutub ta nende andmete osas vastutavaks töötlejaks.

5. Pädevus ja vastutus

Kadrina Vallavalitsuse andmekaitse spetsialist on Meelis Salm e-post: andmekaitseametnik@kadrina.ee

Andmekaitse spetsialist:

- 1) koordineerib andmekaitsealaste nõuete täitmist vallas;
- 2) teavitab ja nõustab isikuandmeid töötlevaid töötajaid seoses nende kohustustega;
- 3) kontrollib vallas andmekaitsealase regulatsioonide rakendamist;
- 4) on kontaktisikuks avalikkuse ja Andmekaitse Inspektsiooni jaoks isikuandmete töötlemise küsimustes.

6. Infotehnoloogiline andmeturve

Infotehnoloogilise andmeturbe rakendamine toimub vastavalt valla infoturbe poliitikale (kinnitatud 30.10.2018 vallavanema käskkirjaga nr 14-2/7/2018).

7. Valla hallatavate asutuste vastutus isikuandmete töötlemisel

Kõik asutused vastutavad oma asutuse isikuandmete töötlemise eest, s.t on vastutavaks isikuks üldmääruse art 4 punkti 7 mõistes ning täidavad üldmääruse peatükis IV sätestatud vastutava töötleja ülesandeid.

8. Isiku andmete töötlemise tingimused

1. Isikuandmete töötlemise õiguslikud alused

Üldmääruse artikli 6 kohaselt on isikuandmete töötlemine seaduslik, kui on täidetud üks järgnevatest tingimustest:

- 1) töötlemine on vajalik avaliku ülesande täitmiseks või avaliku võimu teostamiseks;
- 2) isiku nõusoleku olemasolu;
- 3) töötlemine on vajalik isikuga sõlmitud lepingu täitmiseks;
- 4) töötlemine on vajalik andmetöötleja juriidilise kohustuse täitmiseks;
- 5) töötlemine on vajalik isiku enda või mõne muu isiku eluliste huvide kaitseks;
- 6) töötlemine on vajalik andmetöötleja või kolmanda isiku õigustatud huvi korral (v.a avalik sektor avalike ülesannete täitmisel).

Alljärgnevatel punktides selgitatakse andmetöötlamise alustega seonduvat täpsemalt.

2. Töötlemine on vajalik avaliku ülesande täitmiseks või avaliku võimu teostamiseks.

Avaliku ülesande täitmine on kohalikus omavalitsuses kõige kasutatavam andmetöötlusalus. See tähendab, et siseriikliku õigusaktiga on asutusele pandud ülesanne, mille täitmiseks isikuandmete töötlemine toimub.

3. Andmesubjekti nõusoleku küsimine tema isikuandmete töötlemiseks.

Kui isikuandmete töötlemine toimub avaliku ülesande täitmise käigus, ei ole andmete töötlejal õigust küsida isikult lisaks ka nõusolekut samade andmete töötlemiseks. Taoline tegevus on isikut eksitav jättes mulje, et tal on otsustusõigus olukorras, kus seda tegelikult ei ole.

See aga ei tähenda, et avaliku sektori asutuste andmetöötlusele on automaatselt nõusolek kui õiguslik alus välistatud. Nõusoleku alusel võib isikuandmeid töödelda selliste juhtumite puhul, kus isikul on õigus otsustada oma andmete töötlemise üle kartmata kahjulikke tagajärgi. Nõusoleku annab isik vabatahtlikult, iga andmetöötluse eesmärgi puhul eraldi ja võib selle igal ajal tagasi võtta.

Näiteks toimub isikuandmete töötlemine nõusoleku alusel järgmistel juhtudel:

- 1) uudiskirjade saatmine;
- 2) haridusasutuste puhul laste piltide ja nimede avalikustamine;
- 3) isikuandmete edastamine kolmandale isikule ning kolmas isik ei täida valla volitusel avalikku ülesannet (kogudus, toidupank jne).

Nõusoleku kehtivusele ei ole määratud tähtaega. See sõltub andmete töötlemise tingimustest ja eesmärkidest.

Isik võib nõusoleku igal ajal tagasi võtta. Nõusoleku tagasivõtmise võimalusest tuleb isikut teavitada juba enne nõusoleku võtmist ja tagasivõtmise protseduur peab olema sama lihtne kui selle andmine. Nõusoleku tagasivõtmine ei mõjuta nõusoleku alusel toimunud andmete töötlemise seaduslikkust. Kui isik võtab oma nõusoleku tagasi, tuleb tema andmete töötlemine lõpetada või töötlemise jätkamist põhjendada mõnel muul õiguslikul alusel.

Nõusolek peab olema selgesõnaline ja konkreetne kinnitus kirjalikus vormis. Nõusoleku sõnastus peab olema lihtsas ja arusaadavas keeles ja kergesti kättesaadav. Vaikimist, eeltäidetud või märgistatud lahtrid ja tegevusetust ei tohi lugeda nõusoleku andmiseks. See tähendab, et näiteks elektroonilisel viisil nõusoleku andmisel peab isik ise vastavatesse lahtritesse märked tegema.

Nõusoleku vormis peab olema teave selle kohta, kes on isikuandmete töötleja, milliseid andmeid ja millisel eesmärgil isikuandmeid töödeldakse. Lisaks peab isik olema teavitatud võimalusest nõusolek igal ajal tagasi võtta. Kui töödeldakse lisaks ka eriliigilisi andmeid, siis peab see olema nõusoleku vormis selgelt eraldi välja toodud.

Kui nõusolekuga antav kirjalik kinnitus hõlmab ka muid küsimusi, siis peab isikuandmete töötlemise esitatav nõusoleku taotlus olema selgelt eristatav. Nõusoleku olemasolu peab tõendama vastutav töötleja ja antud nõusolekuid peab alles hoidma vähemalt andmete töötlemise lõpuni ja pidama nende osas arvestust ja jälgima, et aluseks olev õigusnorm ei ole muutunud või tähtaeg möödunud.

Laste isikuandmete töötlemine nõuab erilist kaitset, sest laps ei pruugi mõista andmetöötlusega kaasnevat ohte, tagajärgi ja kaitsemeetmeid. Seepärast annab kuni 18-aastase isiku andmete töötlemiseks nõusoleku lapsevanem või eestkostja.

Erand on lapse nõusolekule ettenähtud seoses infoühiskonna teenuste (interneti vahendusel kasutatavad teenused) osutamisega. Lapse nõusoleku vanusepiir infoühiskonna teenuse kasutamiseks on IKS kohaselt 13 aastat.

Surnud isikute andmete töötlemist reguleerib IKS.

Kui tegemist on avaliku ülesande täitmise, tuleb isikut esmasel andmete kogumisel (nõusoleku andmisel) teavitada andmete töötlemise tingimustest. Näiteks ei ole vaja küsida nõusolekut isikuandmete töötlemiseks seoses munitsipaal/sotsiaaleluruumi üüripinna taotluse ega lasteaia/koolikoha taotluse menetlemisega. Sellistel juhtudel on tegemist andmesubjektile teabe andmisega, kuidas tema andmeid töödeldakse ning nõusoleku küsimine on isikule eksitav. Töötlemine on sel juhul vajalik isikuga sõlmitud lepingu täitmiseks.

4. Lepingu alusel töötleb vald isikuandmeid näiteks järgmistel juhtudel:

- 1) töölepingu täitmiseks on vajalikud isiku kontaktandmed ja pangarekvisiitide andmed;
- 2) sotsiaal või munitsipaaluruumi üürilepingu täitmiseks on vaja töödelda üürniku isikuandmeid ja edastada arveid jne.

Kui töötlemine toimub lepingu täitmiseks, siis tuleb hinnata, et isikuandmete koosseis ei oleks suurem, kui lepingu täitmiseks vajalik. Näiteks ei ole vaja üürilepingu täitmiseks teavet isiku biomeetriliste andmete, poliitiliste vaadete jm. taolise kohta.

5. Töötlemine on vajalik andmetöötleja juriidilise kohustuse täitmiseks.

Juriidiline kohustus on seadusega sätestatud kohustus. Näiteks raamatupidamise kohustus või sotsiaalhoolekande hooldsuskohustus jne.

6. Töötlemine on vajalik isiku enda või mõne muu isiku eluliste huvide kaitseks

Eluliste huvide kaitsmise all peetakse silmas üksikjuhtumeid, kui isik ei ole võimeline nõusolekut andma, kuid tema elu päästmiseks, vabaduse kaitsmiseks vms. on isikuandmete töötlemine vältimatu.

7. Töötlemine on vajalik andmetöötleja või kolmanda isiku õigustatud huvi korral

Senised tõlgendused, mis põhinevad üldmääruse art 6 lg 1 punktil f, välistavad õigustatud huvi kasutamise õigusliku alusena andmete töötlemisel juhul, kui isikuandmeid töödeldakse avaliku ülesande täitmisel.

8. Isikuandmete töötlemise põhimõtted

Andmetöötlus peab olema seaduslik, eesmärgipärane, minimaalne, kvaliteetne (õige, ajakohane, täielik) ning andmeid võib kasutada ainult kuni seatud eesmärgi täitmiseni ning andmetöötlus peab olema turvaline. Andmetöötluse põhimõtete järgi tuleb isikuandmete töötlemisel tagada, et „töötlemine on seaduslik, õiglane ning isikule läbipaistev“.

Eesmärgipärasuse põhimõtte kohaselt kogutakse andmeid täpselt ja selgelt kindlaksmääratud eesmärkide täitmiseks ja neid ei töödelda hiljem viisil, mis on nende eesmärkidega vastuolus.

Minimaalsuse põhimõtte tähendab seda, et andmeid ei koguta rohkem, kui eesmärkide saavutamiseks vajalik (sotsiaalpinna eraldamisel ei küsita andmeid mis võlaõiguslikus suhtes ei ole asjakohased ja vajalikud)

Näide 1: Enamasti on andmetöötluse õiguslikud alused, eesmärgid ja andmete koosseis kirjas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides. Näiteks põhikooli ja gümnaasiumiseadus kohustab kooli õpilaste üle arvestust pidama. Samas seaduses on toodud nii andmetöötluse eesmärgid kui ka konkreetsed andmete koosseisud.

Näide 2: Võib esineda ka olukord, kus seaduses on sätestatud küll õiguslik alus andmeid töödelda, samuti andmete töötlemise eesmärk, kuid andmete minimaalse koosseisu üle peab otsustama asutus ise. Näiteks haldusmenetluse seadus sätestab vaidemenetluse õiguslikud alused ja eesmärgi. Ametnik, kes vaiet lahendab, peab tõendite kogumisel ja otsuse tegemisel kaaluma, millised andmed on vajalikud selleks, et tulemus oleks õiglane ja põhjendatud.

Näide 3: Kui seaduses avalik ülesanne andmete töötlemiseks puudub (andmetöötlus ei ole seotud ühegi seaduses sätestatud ülesandega), siis on võimalik kasutada nõusolekut, mis tähendab, et eesmärk ja minimaalne andmete koosseis eesmärgi saavutamiseks tuleb läbi mõelda andmete töötlejal ning teha andmetöötlamise tingimused teatavaks andmesubjektile nõusoleku küsimisel. Nt uudiskirja saatmise eesmärk on viia teave valla tegevuste kohta vallakodanikeni. Minimaalne andmete koosseis selle eesmärgi täitmiseks on vallakodaniku nimi ja e-postiaadress.

9. Isikuandmete avalikustamine ja avaldamine

Isikuandmete avalikustamisel peab vald lähtuma eelkõige avaliku teabe seadusest ja teistest seadustest, milles on andmete avalikustamise kohustus selgesõnaliselt sätestatud.

Oluline on eristada järgmisi mõisteid:

1) avalikustamine, mis tähendab piiramatule kolmandate isikute hulgale andmete kättesaadavaks tegemist, nt andmete avalikustamine sotsiaalmeedias või veebilehel;

2) avaldamine, mis tähendab teabenõude või seaduse alusel konkreetsele isikule teabe väljastamist;

3) avaandmetena avalikustamine, s.t tervikliku andmekogumina andmete allalaadmise võimaldamine. Avaliku teabe seaduse kontekstis on oluline meeles pidada, et isikuandmeid ei tohi reeglina taaskasutatavaks teha. Samas eksisteerivad ka selles osas üksikud erandid, nt Riigi Teataja avaandmed sisaldavad ka õigusaktide, sh KOV õigusaktide, allkirjastajate/koostajate andmeid.

IKS-s on säilitatud piltide ja videote avalikustamise osas regulatsioon, mis lubab avalikustada sellistel avalikel üritustel tehtud pilte, mille puhul on jäädvustamist mõistlik eeldada nt Viru Folk, CADrina, Ööjooks, esimese septembri aktus, lõpu aktus jms. Selle alla ei kuulu kinnised

üritused nt asutuse jõulupidu, klassiõhtu vms. Võib esineda ka juhte milles on kaalutluskoht andmete avalikustamiseks.

10. Andmete säilitamine

Vald säilitab andmeid kas:

1) dokumendi seadusest tuleneva säilitustähtaja möödumiseni. Näiteks raamatupidamise alusdokumente säilitatakse raamatupidamise seaduse alusel 7 aastat ning töölepinguid töölepingu seaduse alusel 10 aastat lepingu lõppemisest;

2) nii kaua, kui seda on vaja seadusest tuleneva ülesande täitmiseks. Näiteks seadusest tuleneva nõude aegumistähtaja möödumiseni. Tsviilseadustiku üldosa seaduse alusel on tehingust tuleneva nõude aegumistähtaeg 3 aastat alates nõude sissenõutavaks muutumisest. Seega kui langeb ära andmete säilitamise alus tuleb säilitamine lõpetada või põhjendada mille alusel neid edasi säilitatakse.

Kui seaduses ei ole toodud säilitustähtaega, määrab vald ise säilitustähtaja, kaaludes, mille jaoks ja kui kaua on vaja andmeid säilitada. Valla isikuandmetetöötlemise ülevaade võimaldab saada ülevaadet valla määratud säilitustähtaegadest ning see võimaldab samasuguste või analoogiliste dokumentide säilitustähtaegu ühtlustada.

Andmeid, millel ei ole arhiiviväärtust, töötleb vald säilitustähtaja möödumiseni ja pärast seda andmed hävitatakse või anonümiseeritakse.

Arhiiviväärtuslikud andmed annab vald üle avalikku arhiivi. Arhiiviväärtuslikke andmeid säilitab avalik arhiiv ning vald lõpetab üleantud andmete töötlemise.

11. Isikuandmete anonümiseerimine ja pseudonümiseerimine

Anonümiseerimisel viiakse isikuandmed sellisele kujule, et kasutajal ei ole võimalik neid algkujule tagasi viia. Anonümiseeritud andmete puhul ei rakendu üldmääruse nõuded, sest isiku tuvastamine on kasutajale võimatu. Samas anonümiseerimise protsess on isikuandmete töötlemine ja seetõttu üldmäärus seda ka reguleerib.

Näiteks võib anonümiseerimist kasutada juhtudel, kui soovitakse jätta alles mõnda menetluspraktikas olulist kaasust ja ühestki õigusaktist ei ole võimalik leida põhjendust isikuandmete säilitamiseks. Sel juhul on võimalik isikuandmed eemaldada ja säilitada materjali isikuid tuvastamata kujul.

Pseudonümiseerimine on isikuandmete kodeerimine selliseks, et ilma koodi teadmata ei ole võimalik neid isikustatud kujule viia, samas on see võimalus andmete töötlejal olemas ja seetõttu tuleb pseudonümiseeritud isikuandmete töötlemisel määruse nõudeid arvestada.

9. Andmesubjekti õigused

1. Andmesubjekti õigus oma andmetega tutvuda (üldmääruse art 15)

Andmesubjektil on õigus saada teavet, milliseid tema andmeid ja kuidas vald töötleb. Teabe saamiseks peab isik tõendama oma isikusamasust ning esitama selleks vallale, kellelt ta teavet soovib, eelistatult digiallkirjastatud päringu.

2. Õigus andmete parandamisele (üldmääruse artikkel 16).

Andmesubjekt võib alati nõuda andmete parandamist. Selleks pöördub ta vastutava töötleja või volitatud töötleja poole vastavasisulise avaldusega, mis on omakäeliselt või digitaalselt allkirjastatud. Lisama peab paranduse aluseks oleva dokumendi või teabe, nt nime vahetamise otsus. Andmed parandatakse viivituseeta. Vanad andmed suletakse (nende töötlemist piiratakse), nt eemaldatakse andmekogu aktiivsest osast või kustutatakse.

3. Õigus andmete kustutamisele „õigus olla unustatud“ (üldmääruse art 17)

Andmete kustutamist saab nõuda üksnes juhul, kui andmete töötlemise, sh säilitamise, kohustust ei ole seaduses või asutusesiseselt reguleeritud.

4. Õigus andmete piiramiseks (üldmääruse art 18, 19)

Andmesubjektil on õigus nõuda vastutavalt töötlejalt isikuandmete töötlemise piiramist juhtudel:

1) kui ta on vaidlustanud isikuandmete õigsuse, ajaks, mis võimaldab vastutaval töötlejal isikuandmete õigsust kontrollida. Näiteks esitab isik nõude parandada oma nimekuju ja sissekirjutuse aadress. Selleks ajaks, kui andmete õigsust rahvastikuregistrist kontrollitakse, andmed suletakse;

2) isikuandmete töötlemine on ebaseaduslik, kuid isik ei taotle andmete kustutamist, vaid kasutuse piiramist. Näiteks on isikule saadetud nõusolekuta uudiskirju, kuid isik ei nõua oma kontaktandmete kustutamist, vaid vaidluse ajaks nende kasutamisest hoidumist;

3) vastutav töötleja ei vaja isikuandmeid enam töötlemise eesmärkidel, kuid need on vajalikud inimesele õigusnõuete koostamiseks, esitamiseks või kaitsmiseks;

4) andmesubjekt on esitanud isikuandmete töötlemise suhtes vastuväite, ajaks, kui kontrollitakse vastuväite õigsust.

Isikuandmete töötleja on isikuandmete töötlemisel kohustatud eesmärkide saavutamiseks mittevajalikud ja/või ebaõiged isikuandmed viivitamata sulgema, kuni andmete õigsuse kindlakstegemiseni või õigete andmete väljaselgitamiseni. Sulgemine (piiramine) on näiteks vaidlustatud andmete ajutine liikumine teise töötlemissüsteemi, andmete muutmine kasutajatele/avalikkusele kättesaamatuks, isikuandmete ajutine eemaldamine andmekogu aktiivsest osast või avalikustatud andmete kustutamine veebilehelt.

Töötlemise piiramine tähendab seda, et lisaks säilitamisele võib piiranguga hõlmatud isikuandmeid töödelda ainult:

- 1) andmesubjekti nõusolekul;
- 2) juriidiliste nõuete kehtestamiseks, teostamiseks või kaitsmiseks;
- 3) teise füüsilise või juriidilise isiku õiguste kaitseks;
- 4) liidu või liikmesriigi oluliste avalike huvidega seotud põhjustel.

Kui töötlemine on piiratud, peab vastutav töötleja teavitama andmesubjekti enne piirangu tühistamist. Nt kui andmed on parandatud, siis antakse sellest isikule teada.

Kui isikuandmeid vastavalt andmesubjekti nõuetele muudetakse või kustutatakse, siis peab sellest teavitama ka kõiki vastuvõtjaid, kellele neid andmeid on edastatud, va juhul kui see on ebalproportsionaalne meede.

5. Õigus esitada vastuväiteid (üldmääruse art 21)

Andmesubjektil on õigus esitada igal ajal vastuväiteid teda puudutavate isikuandmete töötlemise osas. See ei ole üldine õigus, vaid andmesubjektil peab olema põhjendatud kahtlus, et andmetöötlus on ebaseaduslik, sest on ülemäärane või rikub tema õigusi muul viisil. Need kahtlused peaksid olema konkreetse andmetöötluse kontekstis põhjendatud.

Nt leiab isik, et andmetöötlus on tekitanud moraalset või varalist kahju vms. Selline olukord võib tekkida juhtudel, kui andmete eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõtted on jäänud andmetöötleja sisustada ja inimesel tekib kahtlus, et töödeldud on suuremas mahus isikuandmeid, kui eesmärgi saavutamiseks vajalik või toonud kaasa andmesubjekti õiguste kahjustamise, sest tema kohta on kogutud liiga palju andmeid. Või on andmete töötlemisel küll õiguslik alus, kuid andmete avalikustamine on ülemäärane.

Sellisel juhul vastutav töötleja ei töötle isikuandmeid edasi, välja arvatud juhul, kui vastutav töötleja tõendab, et:

- 1) isikuandmeid töödeldakse mõjuval õiguspärasel põhjusel, mis kaalub üles andmesubjekti huvid, õigused ja vabadused;
- 2) õigusnõuete koostamise esitamise ja kaitsmise eesmärgil.

Näiteks, kui isikuandmeid on avalikustatud meedias avaliku huvi alusel, siis peab meediaväljaanne suutma põhjendada, miks oli avalik huvi olulisem kui isiku õigus eraelu puutumatusel.

Kui andmetöötleja on teinud vale kaalutusotsuse ja töödeldud isikuandmeid suuremas mahus, kui seda eesmärgiks vaja on, peab ülemääraste andmete töötlemise lõpetama või põhjendama edasise töötlemise jätkamist.

Kui isikuandmete töötlemiseks on õiguslik alus, mis ületab üksikisiku huvisid, peab seda inimesele selgitama, et andmetöötluse õigustatud põhjused on üksikisiku huvidest kaalukamad. Andmetöötleja peab vastuses inimesele põhjendama, miks tema vastuväidet ei rahuldata ning teavitama õigusest esitada kaebus Andmekaitse Inspeksioonile või kohtule.

6. Õigus saada teavet (üldmääruse artiklid 13-15).

Üldreeglina andmesubjekti teavitamiskohustus sõltub sellest kas isikuandmed on saadud isikult endalt või need on saadud muudest allikatest. Vastavalt sellele erineb teavitamiskohustuse sisu ja ajaline mõõde.

Nt on nõusoleku alusel toimuv andmetöötlus, millega küsitakse isikuandmeid isikult endalt. Sellisel juhul on vajalik, et andmeid küsides tuleks isikut ka teavitada isiku õigustest.

Andmeid võib isikult küsida ka muudel juhtudel (juriidilise kohustuse täitmine, võlaõigusliku kohustuse täitmine/tagamine jne) ja ka sellistel juhtudel kehtib isiku teavitamise kohustus.

Kui andmekaitsetingimused muutuvad oluliselt, tuleb sellest isikuid teavitada. Isikuid tuleb teavitada ka siis, kui isikuandmeid planeeritakse töödelda muudel eesmärkidel kui see, milleks need algselt koguti.

Andmekaitsetingimustest teavitamise viise on mitmeid. Sobiva valiku peab andmetöötaja tegema ise lähtudes mõistlikkusest ja kasutajamugavusest. Teavet võib esitada nii suuliselt (kui isik seda nõuab), kirjalikult (eraldi dokumendina või osana nõusoleku vormist) või elektrooniliselt (nt võrgulehel teavitatusena või e-kirja teel).

Kui isikuandmed on saadud isikult endalt, siis tuleb enne andmete saamist isikut teavitada järgnevatest andmetöötlustingimustest:

- 1) isikuandmete vastutava töötaja nimi ja kontaktandmed;
- 2) andmekaitseametniku kontaktandmed;
- 3) isikuandmete töötlemise eesmärk ning õiguslik alus;
- 4) kui isikuandmeid töödeldakse õigustatud huvi korral, siis teave õigustatud huvist;
- 5) isikud, kellele isikuandmed edastatakse;
- 6) isikuandmete säilitamise ajavahemik või selle määramise meetodika, juhul kui tähtaegu ei ole õigusnormidega sätestatud ja vallal on kaalutusõigus;
- 7) teave selle kohta, kas isikuandmete edastamine on õigusaktist või lepingust tulenev kohustus või lepingu sõlmimiseks vajalik nõue ning asjaolu selle kohta, kas isik on kohustatud antud isikuandmeid esitama ning võimalikud tagajärjed esitamata jätmisel;
- 8) teave automatiseeritud otsuste, sh profiilianalüüsi kohta ning profiilianalüüsiks kasutatava loogika kohta. Samuti selgitus, milline on sellise andmetöötluse andmete tähtsus ja tagajärjed isikule.

Lisaks tuleb isikut teavitada tema õigustest:

- 1) teave isiku õiguste kohta taotleda juurdepääsu iseenda kohta käivatele andmetele;
- 2) teave õiguste kohta nõuda andmete parandamist, kustutamist, töötlemise piiramist või vastuväidete esitamist;
- 3) teave andmete ülekandmise õiguse kohta;
- 4) teave andmete töötlemiseks antud nõusoleku tagasivõtmise õiguse kohta;
- 5) teave õiguse kohta esitada kaebus järelevalveasutusele.
- 6) Isikut tuleb andmekaitsetingimustest teavitada, seega peab ka avalike ülesannete täitmisel isikut teavitama.

Kadrina valla andmekaitsetingimused on leitavad valla kodulehelt. Selles on andmesubjekti teavituse kohustuslikud nõuded kirjeldatud.

Kui isikuandmeid ei ole saadud isikult endalt, siis ei pea isikut teavitama, kui:

- 1) andmete saamine või dokumenteerimine on selgesõnaliselt ettenähtud seaduses
  - 2) see nõuab ebaproportsionaalseid jõupingutusi (tingimusel, et on võetud kasutusele meetmed isiku huvide kaitseks, nt teave on avalikult kättesaadavaks tehtud) või
  - 3) isikuandmed on saladuses ametisaladuse hoidmise kohustuse tõttu.
7. Õigus andmete ülekantavusele (üldmääruse art 20)

Üldmääruse artikli 20 kohaselt on andmesubjektile õigus saada vastutavalt töötlejalt tema poolt esitatud teda puudutavaid isikuandmeid, struktureeritud, üldkasutatavas vormingus ning masinloetaval kujul ning õigus edastada need andmed teisele vastutavale töötlejale, kui töötlemine põhineb andmesubjekti nõusolekul või töötlemine on vajalik andmesubjekti osalusel sõlmitud lepingu täitmiseks ning töödeldakse automatiseeritult. Seda õigust ei kohaldata töötlemise suhtes, mis on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või vastutava töötleja avaliku võimu teostamiseks.

10. Andmesubjekti pöördumistele vastamine

Kui inimene on pöördunud asutuse poole ülalnimetatud õiguste realiseerimiseks, peab asutus vastama viivitamatult, kuid mitte hiljem kui ühe kalendrikuu jooksul. Seda aega on võimalik pikendada kolme kuuni. Pikendamise peab andmesubjekti teavitama.

Asutus võib keelduda inimese pöördumise täitmisest, kui see on määruse kohaselt selgelt põhjendamatu, ülemäärane või ebamõistlik üldmääruse või teiste valdkonna regulatsioone sätestavad õigusaktid. Selle otsuse tegemisel võib arvestada, nt pöördumise korduvust.

Sel juhul võib vald:

- 1) taotleda pöördumise rahuldamiseks mõistlikku tasu;

- 2) keelduda vastamisest.
- Otsust tuleb põhjendada.

11. Isikuandmete töötlemise turvameetmed ja isikuandmetega seotud rikkumisest teavitamine (üldmääruse art 33)

1. Valla andmekaitse vastutav ja volitatud töötlejad on kohustatud:

- 1) keelama volitamata isikute juurdepääs isikuandmete töötlemiseks kasutatavatele andmetöötlusseadmetele;
- 2) ära hoidma andmekandjate omavolilist lugemist, kopeerimist, muutmist ja kõrvaldamist;
- 3) ära hoidma isikuandmete omavolilist sisestamist ja säilitatavate isikuandmetega tutvumist, nende muutmist või kustutamist;
- 4) ära hoidma andmetöötlussüsteemi kasutamist andmesidevahendite abil volitamata isikute poolt;
- 5) tagama juurdepääs automatiseeritud andmetöötlussüsteemi kasutamise luba omavale kasutajale üksnes nendele isikuandmetele, mida hõlmab tema juurdepääsuluba (minimaalsus);
- 6) tagama võimalust tõendada ja kindlaks määrata, millistele asutustele on isikuandmeid andmesidevahendite kaudu edastatud või kättesaadavaks tehtud ja millistele asutustele võib neid edastada või kättesaadavaks teha;
- 7) tagama võimalus tõendada ja kindlaks teha, milliseid isikuandmeid on automatiseeritud andmetöötlussüsteemi sisestatud ning millal ja kes need on sisestanud;
- 8) tagada võimalus paigaldatud andmetöötlussüsteeme katkestuse korral taastada;
- 9) tagama andmetöötlussüsteemi toimimine ja selle ilmnevatest toimimisvigadest teavitamine;
- 10) ära hoidma isikuandmete moonutamist süsteemirikete tagajärjel.
- 11) isikuandmete töötlemiseks andmisel selleks õigustatud isikule, tagama, et rakendataks andmetöötluse minimaalprintsipi (ainult hädavajalikud andmed).
- 12) registri ja/või muude dokumentide andmete käideldavuse, terviklikkuse ja konfidentsiaalsuse tagamiseks rakendatakse füüsilisi ja organisatsioonilisi turvameetmeid.

2. Andmekaitse Inspeksiooni teavitamine isikuandmetega seotud rikkumisest.

1. Kui isikuandmetega seotud rikkumine kujutab endast tõenäoliselt ohtu füüsilise isiku õigustele ja vabadustele, teatab vastutav töötleja rikkumisest Andmekaitse Inspeksioonile (edaspidi AKI) viivitamata, võimaluse korral 72 tunni jooksul pärast sellest teada saamist.

2. Volitatud töötleja teavitab vastutavat töötlejat viivitamata pärast isikuandmetega seotud rikkumisest teada saamist.

3. Valla andmekaitse spetsialist edastab AKI-le rikkumisjuhtumi kohta järgneva teabe:

- 1) rikkumise sisu, sealhulgas isikuandmetega seotud rikkumise laad, võimaluse korral asjaomaste andmesubjektide kategooriad ja ligikaudne arv ning asjaomaste isikuandmete kategooriad ja ligikaudne arv;
- 2) andmekaitse spetsialisti nimi ja kontaktandmed;
- 3) isikuandmetega seotud rikkumise võimalike tagajärgede kirjeldus;
- 4) vastutava töötleja võetud või kavandatud meetmed isikuandmetega seotud rikkumiste lahendamiseks, sealhulgas meetmed rikkumise võimalike tagajärgede kahjuliku mõju leevendamiseks. Vastutav töötleja hindab ja kaalub rikkumise ulatust ja sellest tulenevalt rakendab andmete väärkasutuse kohest lõpetamist ja andmekogu kasutaja juhendamist edasiste rikkumisjuhtumite ärahoidmiseks.
- 5) Vastutav töötleja dokumenteerib kõik isikuandmetega seotud rikkumised, sealhulgas rikkumise asjaolud, mõju ja võetud parandusmeetmed andmekaitse rikkumisjuhtumite registris.

4. Vastutav töötleja teavitab andmesubjekti isikuandmetega seotud rikkumisest ja edastab teabe:

- 1) kui rikkumine kujutab endast tõenäoliselt suurt ohtu füüsilise isiku õigustele ja vabadustele, teavitab vastutav töötleja viivitamata andmesubjekti isikuandmetega seotud rikkumisest.
- 2) teavitamisel kirjeldab isikuandmetega seotud rikkumise laadi, sisu, võimaluse korral asjaomaste andmesubjektide kategooriaid ja ligikaudset arvu. Nimetab andmekaitse spetsialisti nime ja kontaktandmed. Võimalusel kirjeldab rikkumisjuhtumi võimalikke tagajärgi kirjeldus.
- 3) vastutava töötleja võetud või kavandatud meetmed isikuandmetega seotud rikkumiste lahendamiseks, sealhulgas meetmed rikkumise võimalike tagajärgede kahjuliku mõju leevendamiseks.

5. Andmesubjekti ei teavitata rikkumisjuhtumist kui:

1) Vastutav töötleja on rakendanud asjakohaseid tehnoloogilisi ja korralduslikke kaitsemeetmeid ning neid on kohaldatud isikuandmetega seotud rikkumisest mõjutatud isikuandmetele;

2) vastutav töötleja on võtnud tarvitusele hilisemad meetmed, mis välistavad käesoleva and suure ohu realiseerumise andmesubjekti õiguste ja vabaduste;

3) andmesubjekti individuaalne teavitamine tooks kaasa ebaproportsionaalsed kulud ja rikkumisest on üldsust teavitatud.

4) kui vastutav töötleja ei ole isikuandmetega seotud rikkumisest andmesubjekti veel teavitanud, võib AKI pärast rikkumise raskuse hindamist otsustada, kas andmesubjekti teavitamine isikuandmetega seotud rikkumisest on nõutav või esineb teavitamise kohustuse äralangemise alus.

6. Rikkumisjuhtumist võib andmesubjekti teavitada hiljem, piiratud ulatuses või jätta ta teavitamata, kui see võib:

1) takistada või kahjustada süüteo tõkestamist, avastamist või menetlemist või karistuse täideviimist;

2) kahjustada teise isiku õigusi ja vabadusi;

3) ohustada riigi julgeolekut;

4) ohustada avaliku korra kaitset;

5) takistada ametlikku uurimist või menetlust.

Turvalist ja hoolsat andmekaitset.